

Door de aanneming van het amendement der Commissie van Rapporteurs op art. 5, alin. 1, amendement van den heer VAN WASSENAER VAN CATWIJCK, (n°. 10 en 16).

Art. 23. Door de aanneming van het amendement der Commissie van Rapporteurs op art. 5, alin. 1, amendement van den heer VAN WASSENAER VAN CATWIJCK, (n°. 10 en 16).

[18. 20.]

VOORGESTELD AMENDEMENT.

De ondergeteekende heeft de eer als sub-amendement op het amendement van de heeren JONCKBLOET c. s. voor te stellen om het woord » godsdienstwetenschap » aldaar, te doen vervangen door » theologie of godgeleerdheid » en deze als eerste faculteit onder de vakken van universitair onderwijs te doen opnemen.

Tot toelichting hiervan meent de ondergeteekende er zich op te mogen beroepen dat ingevolge het aangenomen voorstel der Regering, het hooger onderwijs omvat vorming en voorbereiding tot zelfstandige beoefening der wetenschappen, en tot het bekleeden van maatschappelijke betrekkingen waarvoor eene wetenschappelijke opleiding vereischt wordt; dat deze omschrijving is algemeen, en dus vooral ook van toepassing mag geacht worden op de zoo gewigtvolle opleiding van godsdienstleeraars; dat als zoodanig de theologische faculteit, als tot die opleiding dienende, aan de universiteit behoort behouden te worden, en eene faculteit van godsdienstwetenschap, als de voorstellers bedoelen, niet kan geacht worden voldoende te zijn voor die opleiding, evenmin als dat zij in verhouding tot de verdere vakken van het universitair onderwijs de theologische faculteit zoude kunnen vervangen.

SAAYMANS VADER.

[18. 21.]

MISSIVE van den Minister van Binnenlandsche Zaken ten geleide van eene nota van wijziging.

's GRAVENHAGE, 11 Maart 1876.

Ik heb de eer U hiernevens eene Nota van Wijzigingen te doen toekomen als gevolg van het wegvallen van het derde lid van art. 5 van het aanhangige wets-ontwerp tot regeling van het hooger onderwijs.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
HEEMSKERK.

Nota van Wijzigingen.

Achter art. 9 te plaatsen het navolgende art. (9 bis):

Al hetgeen de toelating tot de gymnasia, de verplichtingen van den rector en de leeraren, de regeling van het onderwijs en de vacantien betreft, wordt, voor zooverre het niet door deze wet is beslist, bij plaatselijke verordening geregeld.

[18]

VOORGESTELDE AMENDEMENTEN.

[22.]

I.

Het door den heer LENTING voorgestelde sub-amende-

ment, stuk 14, n°. III, noopt den ondergeteekende zijn amendement op art. 6 eenigzins te wijzigen en eene toevoeging op art. 9 voor te stellen:

Art. 6.

De zorg voor de oprigting en instandhouding van gymnasia blijft hoofdzakelijk overgelaten aan de gemeentebesturen.

Er kunnen, zoo noodig, Rijks-gymnasia worden opgericht, wier inrigting bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur wordt geregeld.

Art. 9.

Hieraan toe te voegen deze slotalinea:

De huishoudelijke bepalingen omtrent deze examina, de verplichtingen van den rector en de leeraren, de regeling van het onderwijs en de vacantien, worden, met inachtneming van de bepalingen dezer wet, voor de gemeentelijke ongesubsidieerde gymnasia, bij plaatselijke verordening, voor de overigen door Ons vastgesteld.

JONCKBLOET.

II.

De ondergeteekende stelt voor om de 2de alinea van het amendement van den heer JONCKBLOET op art. 6 (n°. 3 der stukken) aldus te lezen:

» Er kunnen echter hoogstens tien Rijks-gymnasia worden opgericht, wier inrigting bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur wordt geregeld. »

A. SCHIMMELPENNINCK VAN DER OIJE.

[23.]

Ondergeteekende stelt voor na artikel 11 in te lasseten als nieuw artikel:

Art. 11 bis (12) Zij, die reeds een getuigschrift van bekwaamheid voor den overgang tot de studie aan de universiteit in eene der faculteiten hebben verkregen, en een gelijk getuigschrift wenschen te bekomen voor eene andere faculteit, voor welke het programma hogere eischen stelt, worden bij de in artt. 10 en 11 omschreven examens alleen geëxamineerd in die vakken, waarin zij bij het vorig examen niet zijn geëxamineerd, of waarin hun bij dat examen minder hooge eischen zijn gesteld.

Zij, die in het bezit zijn van een getuigschrift volgens art. 57 der wet van 2 Mei 1863 (*Staatsblad* n°. 50), of die het examen A, bedoeld bij art. 59 dier wet, hebben afgelegd, worden bij de in art. 9, 10 en 11 omschreven examens alleen geëxamineerd in de vakken, waarin zij bij het door hen afgelegd examen niet zijn geëxamineerd.

Bij maatregel van inwendig bestuur wordt door Ons bepaald van welke vakken zij, die andere van Staatswege ingestelde en gedeeltelijk dezelfde vakken omvattende examens met goed gevolg hebben afgelegd, bij de in artt. 9, 10 en 11 omschreven examens zullen zijn vrijgesteld.

Toelichting.

Volgens de aanhangige voorstellen wordt het gymnasium eindexamen, of het daarmede gelijkstaand in art. 11 geregeld examen niet meer algemeen voor alle faculteiten. Dien ten gevolge moet er eene bepaling gemaakt worden omtrent het examen aan hen af te nemen, die, na voor ééne der faculteiten te hebben voldaan, in eene andere faculteit, waarvoor hogere eischen gesteld zijn, wenschen over te gaan.

Hiervoor strekt het eerste lid.

Het tweede en het derde lid strekken mede om herhaling van examens in dezelfde vakken, waarin de candidaten reeds bewijzen van voldoende bekwaamheid gegeven hebben, voor te komen.

S. VAN HOUTEN.

[24.]

De ondergeteekende stelt voor te bepalen :

Art. 6.

In elke provincie wordt ten minste één Rijks-gymnasium opgericht.

De inrigting wordt bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur geregeld.

Art. 6a.

Aan de gemeenten, welke een gymnasium of progymnasium oprigten of naar de voorschriften dezer wet inrigten en in stand houden, wordt de helft der kosten, daartoe vereischt, uit 's Rijks kas vergoed.

[25.]

I.

Art. 8 te lezen :

Aan de gemeenten wordt de helft van de kosten der gymnasia uit 's Rijks kas vergoed.

BERGSMA.

Strekt ter vervanging van het voorgestelde nieuw art. 6a, voorkomende op stuk 24.

II.

De ondergeteekende stelt voor in art. 48 de woorden :

„bijstand aan geneeskundigen op verzoek van dezen in de behandeling van lijders te verleenen”,

te vervangen door de woorden :

„het uitoefenen van consultative medische praktijk”.

GODEFROI.

[26.]

De ondergeteekende stelt voor om art. 7 van het gewijzigd wets-ontwerp der Regering (n°. 6) aldus te lezen :

Art. 7.

Aan de gymnasia wordt het onderwijs gegeven :

a. in een *zevenjarigen* cursus voor de leerlingen, die wenschen een getuigschrift te erlangen, dat zij bekwaam zijn tot de studie aan eene universiteit in de faculteiten der *geneeskunde* of in die der *wis- en natuurkunde* of wel in beide te zamen ;

b. in een *zesjarigen* cursus voor de leerlingen, die wenschen een gelijk getuigschrift te erlangen tot de studie in een of meer der overige faculteiten.

Het leerplan wordt door Ons, binnen de grenzen bij art. 5 aangewezen, bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur vastgesteld.

Dit leerplan wordt zóó ingerigt, dat na het *zesde* jaar voor de sub a genoemde leerlingen, vooral het onderwijs in de bij art. 5 onder letters *i—m* vermelde vakken, zoodanige

uitbreiding erlange, dat het zich aansluit aan de eischen, welke voor die vakken aan de universiteiten voor de toelating tot de sub a bedoelde faculteiten worden gesteld.

Het staat aan de besturen van gemeenten, waar de bevolking minder dan twintig duizend zielen bedraagt, vrij, gymnasia op te rigten of in stand te houden, doch dan met eenen cursus van niet minder dan *drie jaar*.

In dat geval moet evenwel het onderwijs voor den verkorten cursus gelijken tred houden met het leerplan, vastgesteld voor de gymnasia, bedoeld in art. 6, 1ste zinsnede.

Deze gymnasia met verkorten cursus, dragen den naam van *progymnasia*.”

's Hage, 14 Maart 1876.

J. L. DE JONGE.

[27.]

Art. 4 wordt gelezen als volgt :

Openbaar hooger onderwijs wordt gegeven aan :

gymnasia, en
universiteiten.

Hoofdstuk II, artt. 30 en 31 vervallen.

Art. 32 a :

Aan de gemeente Amsterdam wordt toegestaan het Athenaeum Illustre tot universiteit in te rigten, mits deze voldoe aan al de eischen, in deze wetsvoordragt aan de Rijks-universiteiten gesteld.

In dat geval zal deze universiteit ten aanzien van de door haar te verleenen doctorale graden en af te nemen examens gelijke regten hebben als de Rijks-universiteiten.

Op haar zijn de bepalingen dezer wet van toepassing voor zooverre daarvan niet wordt afgeweken bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur, waarbij door Ons de voorwaarden geregeld worden, waarop het haar verleende regt door de gemeente Amsterdam zal worden uitgeoefend.

KAPPEYNE VAN DE COPPELLO.

TAK VAN POORTVLIET.

MACKAY.

DE VRIES.

[28.]

De ondergeteekende stelt de navolgende sub-amendementen voor op de door de Commissie van Rapporteurs onder n°. 2 voorgestelde amendementen.

In Art. 33

het woord *godsdienstwetenschap* te veranderen in *godgeleerdheid*.

Art. 34.

Het eerste gedeelte te lezen als volgt :

Aan elke Rijksuniversiteit wordt onderwijs gegeven :

1°. in de faculteit der godgeleerdheid :

a. in de geschiedenis der leer van God ;

b. in de geschiedenis der godsdiensten in het algemeen ;

c. in de geschiedenis van den Israëlitischen godsdienst ;

d. in de geschiedenis der Christelijke kerk ;

e. in de geschiedenis der Israëlitische en oud-Christelijke letterkunde ;